

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.10.2007, sp. zn. 5 Tdo 1191/2007, ECLI:CZ:NS:2007:5.TDO.1191.2007.1

Číslo: 53/2008

Právní věta:

Ze samotné skutečnosti, že obviněný převážel v dodávkovém automobilu větší množství sportovní obuvi neoprávněně označené stejnými nebo zaměnitelně podobnými označeními, jaká jsou registrovanými ochrannými známkami renomovaných výrobců kvalitní sportovní obuvi, aniž o tomto neoprávněném označení věděl, nelze dovodit jeho úmyslné zavinění ve vztahu k trestnému činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., zejména pokud jde o neoprávněnost označení tohoto zboží a jeho určení k prodeji. Naplnění subjektivní stránky zde není možné vyvozovat ani z okolností, že obviněný patří k určité (např. vietnamské) národnostní skupině, v které často dochází k páchání uvedeného trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.10.2007

Spisová značka: 5 Tdo 1191/2007

Číslo rozhodnutí: 53

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Porušení předpisů o nálepkách k označení zboží, Úmysl

Předpisy: § 150 odst. 1 tr. zák.
§ 4 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného H. V. H. zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2007, sp. zn. 11 To 251/2007, a rozsudek Okresního soudu v Benešově ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. 1 T 11/2007, a současně okresnímu soudu přikázal, aby věc obviněného H. V. H. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. 1 T 11/2007, byl obviněný H. V. H. uznán vinným trestným činem porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustil tím, že dne 9. 9. 2006 ve 21.20 hodin přepravoval po dálnici z B. směrem na P. v nákladovém prostoru dodávkového

motorového vozidla tov. zn. Mercedes Sprinter 316 za účelem uvádění do oběhu nejméně 2645 párů sportovní obuvi vyrobené z různých materiálů a v různých kombinacích barev neoprávněně označených označeními, která jsou identická či zaměnitelně podobná se zapsanými ochrannými známkami Puma, registrovanými u Světové organizace duševního vlastnictví a platnými na území České republiky pod č. 439162, 480105, 426712, 480708, 581191, přestože od majitele ochranné známky – společnosti Puma A. R. D. S., zastoupené v České republice obchodní společností A., a. s., neměl souhlas k jejich užití.

Za tento trestný čin byl obviněný H. V. H. odsouzen podle § 150 odst. 1 tr. zák. za použití § 45 odst. 1 tr. zák. k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin, dále podle § 53 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. k peněžitému trestu ve výměře 100 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 6 měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla obchodní společnost A., a. s., odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Tento rozsudek napadl obviněný H. V. H. odvoláním, o němž rozhodl Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 6. 2007, sp. zn. 11 To 251/2007, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ve výroku, kterým byl obviněnému uložen peněžitý trest spolu s náhradním trestem odnětí svobody, a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněnému uložil podle § 53 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. peněžitý trest ve výměře 30 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody v trvání 3 týdnů.

Proti citovanému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný H. V. H. prostřednictvím svého obhájce dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný uvedl, že převážené, neoprávněně označené zboží mu nepatřilo, z jeho převozu mu neplynul žádný majetkový prospěch, obviněný ani nebyl subjektem, který by se účastnil vztahu, v jehož rámci by došlo k prodeji tohoto zboží či k jeho směně, což by bylo možno považovat za uvedení takového zboží do oběhu. Podle obviněného tyto skutečnosti připouští i soud prvního stupně, podle něhož nebylo spolehlivě prokázáno, že by obviněný měl v úmyslu sám prodávat převážené zboží, a spíše se nabízí úvaha, že ho převážel pro další osoby. Obviněný nepovažuje za správné posouzení jeho jednání jako trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák. Podle názoru obviněného se v jeho případě jednalo jen o službu, která spočívala výhradně v řízení dodávkového motorového vozidla z Brna do Prahy a měla výhradně technický charakter, takže nemá nic společného s nezákonným jednáním. Uvádění předmětného zboží do oběhu nelze vykládat tak, že kdokoliv, kdo přijde s daným zbožím do styku a o jeho existenci ví, se dopustí uvedeného trestného činu. Proto podle obviněného jeho jednání nebylo trestné, a nebyla tak naplněna skutková podstata trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák. V závěru svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a sám ve věci rozhodl tak, že se obviněný zprošťuje obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř., neboť skutek označený v obžalobě není trestným činem.

Nejvyšší státní zástupkyně se do doby rozhodnutí Nejvyššího soudu k podanému dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud zjistil, že dovolání obviněného H. V. H. je důvodné. Vycházel přitom z následujících skutečností.

Jak vyplývá již ze skutkové věty výroku o vině citované výše, jednání obviněného H. V. H. spočívalo v tom, že pouze uskutečňoval dopravu předmětného zboží, které nebylo v jeho vlastnictví, přičemž z formulace skutku není vůbec zřejmé, zda obviněný věděl, že zboží, které převážel, je neoprávněně opatřeno takovými označeními, která jsou identická či zaměnitelně podobná se zapsanými ochrannými známkami Puma, registrovanými u Světové organizace duševního vlastnictví a platnými na území České republiky, přestože od majitele ochranné známky – společnosti Puma, zastoupené v

České republice obchodní společností A., a. s., neměl souhlas k jejich užití. Rovněž zde není vyjádřeno, jestli obviněný byl přinejmenším srozuměn s tím, že převozem takto neoprávněně označeného zboží ho uvádí do oběhu. Tento závěr je ovšem rozhodující pro posouzení, zda obviněný jednal úmyslně při uvádění předmětného zboží do oběhu [§ 4 písm. a), b) tr. zák.], a to také s ohledem na skutečnost, že zboží vezl zřejmě pro jinou osobu, jak dále vyplynulo z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně. Přitom z důkazů nevyplynuly žádné skutkové okolnosti svědčící o naplnění subjektivní stránky trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., jímž byl obviněný uznán vinným.

Jak dále konstatoval soud prvního stupně ve velmi stručném odůvodnění svého rozsudku, považuje obhajobu obviněného H. V. H. za nevěrohodnou a účelovou, přičemž byla vyvrácena zejména výpovědi svědka V. K. T., který jel s obviněným ve vozidle a vypověděl, že jeli s obviněným z P. do B., kde se krátce zdrželi, a poté jeli zpět. Dále soud shrnul výpovědi svědků, zaměstnanců celního ředitelství, podle nichž řidič uvedl, že veškeré krabice ve vozidle obsahují boty s uvedeným logem, a vydal zboží celníkům. Zejména na základě toho a listinných důkazů dospěl soud prvního stupně k závěru, podle kterého obviněný svým jednáním naplnil znaky zmíněného trestného činu jak po objektivní stránce, tak i po stránce subjektivní. Jak dále soud uvedl k subjektivní stránce, obviněný věděl o tom, jaké zboží veze, protože měl vzorky obuvi přímo v kabině, přičemž sám řekl celníkům, že veze boty. S ohledem na uvedené okolnosti se jevilo soudu prvního stupně nelogické, aby obviněný nevěděl, jaké zboží veze. Navíc takováto činnost vietnamských obchodníků je podle názoru soudu zcela obvyklá.

Odvolací soud se ohledně výroku o vině zcela ztotožnil se soudem prvního stupně a k odvolacím námitkám obviněného H. V. H. v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že ze skutkových i právních závěrů soudu prvního stupně lze spolehlivě dovodit, že obviněný věděl, jaký druh zboží převáží, a že jde o zboží neoprávněně označené markanty, které jsou identické či zaměnitelně podobné se zapsanými ochrannými známkami Puma. Podle odvolacího soudu o tom svědčí jak výsledek celní kontroly, tak i výpovědi obou celníků, kteří tuto kontrolu prováděli. Pokud obviněný tvrdil, že nevěděl, co veze, pak odvolací soud poukázal na jeho výpověď, podle které celníkům sdělil, že veze sportovní boty a ve všech krabicích je tatáž značka. Jak dále odvolací soud zdůraznil, skutečnost, že se jedná o padělky bot s označením Puma, bylo možné zjistit nejen z pořízené fotodokumentace, ale i pouhým laickým pohledem.

Z hlediska subjektivní stránky se ke spáchání trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák. vyžaduje úmysl, který se ovšem musí vztahovat i na pachatelovo vědomí, že jde o výrobky neoprávněně označované ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou.

V dané věci nevznikají pochybnosti o tom, že obviněný H. V. H. dne 9. 9. 2006 ve 21.20 hodin přepravoval po dálnici z B. směrem na P. v nákladovém prostoru dodávkového motorového vozidla nejméně 2645 párů sportovní obuvi vyrobené z různých materiálů a v různých kombinacích barev neoprávněně označených označeními, která jsou identická či zaměnitelně podobná se zapsanými ochrannými známkami Puma, přestože od majitele těchto ochranných známek neměl souhlas k jejich užití. V tomto směru jsou skutkové podklady dostatečné pro uvedený závěr. Za uvádění neoprávněně označených výrobků do oběhu se ve smyslu platné a ustálené judikatury považuje nejen prodej takových výrobků konečnému spotřebiteli, ale i převod tohoto zboží od výrobce na velkoobchodníka, jeho doprava do prodejny apod., neboť již tím výrobek obíhá na trhu, kterým se míní nejen trh maloobchodní, ale i velkoobchodní.

Na druhé straně však nelze přehlédnout, že obviněný H. V. H. pouze převážel předmětné zboží, přičemž soudy obou stupňů považovaly subjektivní stránku trestného činu za naplněnou, protože obviněný věděl, že veze boty, přičemž celníkům řekl, že ve všech krabicích jsou stejné boty. Tato

skutečnost ovšem nic nevypovídá o tom, zda obviněný věděl, že tyto boty jsou neoprávněně označeny určitou značkou a že převoz tohoto zboží směřuje k maloobchodnímu prodeji, jak uzavřely soudy nižších stupňů. Nedostatek subjektivní stránky stran úmyslu ohledně neoprávněného označení si nejspíš uvědomil odvolací soud, který doplnil ve svém odůvodnění větu, podle níž muselo být obviněnému zřejmé, že jde o napodobeniny, již pouhým pohledem, a to i z pořízené fotodokumentace. Podle názoru Nejvyššího soudu to však z pořízené fotodokumentace na první pohled není zřejmé, rozhodně nikoli laikovi, za něhož je třeba považovat i obviněného, pokud nebude v řízení prokázán opak. Vzhledem k tomu soudy obou stupňů, pokud jde o zjištění subjektivní stránky trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., pochybily, když se již dále nezabývaly zjišťováním požadovaného úmyslu obviněného H. V. H. ve vztahu k neoprávněnosti označení převáženého zboží a k jeho uvádění do oběhu ve shora naznačeném smyslu a považovaly věc za uzavřenou zmíněným konstatováním. Nejvyšší soud také nemůže opomenout další pochybení soudu prvního stupně, podle něhož by bylo nelogické, aby obviněný nevěděl, co veze, přičemž soud dále dovodil uvedený úmysl obviněného i ze skutečnosti, že takováto činnost vietnamských obchodníků je zcela obvyklá. Navíc svědek V. K. T., na jehož výpověď soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí poukazuje z hlediska vyvrácení obhajoby obviněného, neuvedl nic podstatného ve vztahu k rozhodným skutečnostem, pokud jde o zmíněný úmysl obviněného. Nejvyšší soud proto považuje takové odůvodnění závěru o existenci úmyslu v jednání obviněného nejen za zcela nedostačující, ale rovněž za odporující zjištěným skutkovým okolnostem. Nelze totiž odsoudit někoho na základě konstatování, podle kterého se jeho obhajoba jeví soudu jako nelogická, a navíc že posuzovaného trestného jednání se dopouští většina určité komunity, do níž obviněný patří, a proto tak musí činit i obviněný, aniž by k tomu byly zjištěny odpovídající skutkové okolnosti. Závěry soudů obou stupňů v tomto směru vzbuzují značné pochybnosti o správnosti právní kvalifikace jednání obviněného H. V. H. jako trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., neboť není zřejmé, zda u obviněného existovalo zavinění minimálně ve formě nepřímého úmyslu, a to nejen ve vztahu k převozu určitého zboží, nýbrž také ve vztahu k vědomí obviněného, že jde o výrobky neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou, a že se z jeho strany jedná o úmyslné uvádění takového zboží do oběhu.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud shledal podané dovolání obviněného H. V. H. důvodným, a proto z jeho podnětu zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Praze a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Benešově včetně dalších obsahově navazujících rozhodnutí, která tím pozbyla podkladu. Poté Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Benešově, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V novém řízení se soud prvního stupně zejména zaměří na okolnost, zda byla v případě obviněného H. V. H. naplněna subjektivní stránka trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu podle § 150 odst. 1 tr. zák., ve vztahu k tomu, že jde o výrobky neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou, a že obviněný úmyslně uváděl takové zboží do oběhu, a v tomto směru se bude soud opírat o provedené důkazy, případně dále doplní dokazování. Přitom soud bude mít na zřeteli, že posouzení, zda jde o ochrannou známku, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo o známku s ní snadno zaměnitelnou ve smyslu § 150 odst. 1 tr. zák., je otázkou výlučně právní, a nikoli znaleckou, avšak při jejím řešení se mohou orgány činné v trestním řízení opírat též o závěry znaleckého posudku, zejména pokud jde o závěr, zda neoprávněnost označení bylo možno u konkrétního převáženého zboží, tj. 2645 párů sportovní obuvi, jednoznačně zjistit i pouhým laickým pohledem. Teprve poté soud učiní závěr, zda došlo ke spáchání posuzovaného trestného činu či zda jednání obviněného nenaplnňuje znaky jiného trestného činu nebo zda je vůbec trestné, přičemž své závěry bude opírat pouze o důkazy provedené v řízení, a nikoli o všeobecná tvrzení a odkazy na

jednání obvyklé u některých skupin osob.